

2116
11-0765

4

INFO-SCOOP

Van de redactie

Maj. L. Hakvoort

Wellicht ten overvloede wil ik de lezers van de Info-Scoop wijzen op het feit dat de inhoud van dit blad louter en alleen komt uit open bronnen. De Info-Scoop is bedoeld om de lezers te informeren over actuele zaken en niet om inlichtingen te verspreiden.

U treft in deze Info-Scoop de volgende onderwerpen aan: Een overzicht van de gebeurtenissen in het voormalige Joegoslavië tot en met 6 maart, een samenvatting van de belangrijkste gebeurtenissen in Angola, een bijdrage over gijzelingen en tenslotte technische inlichtingen over de SA-3 GOA.

De volgende Info-Scoop komt in de week van 20 maart uit.

GEBEURTENISSEN IN HET VOORMALIG JOEGOSLAVIË

van 21 februari t/m 6 maart 1995

-EEN OVERZICHT-

101 MIDCie
sectie Joegoslavië

Vdg Grootendorst

INLEIDING

In deze samenvatting wordt de situatie van 21 februari t/m 6 maart 1995 behandeld, onderverdeeld in:

- Republieken van het voormalig Joegoslavië
 - Bosnië-Herzegovina:
 - *politieke aspecten
 - *militaire aspecten
 - *VN/EU/NAVO
-

REPUBLIEKEN van het voormalig Joegoslavië

KROATIË

Nadat de Amerikanen twee jaar lang iedere militaire inmenging op de Balkan hebben gemeden, hebben ambtenaren van president

Clinton geconcludeerd dat het mogelijk noodzakelijk is om duizenden Amerikaanse soldaten naar de Balkan te sturen om de terugtocht van de VN-troepenmacht uit Kroatië te begeleiden. De Amerikaanse troepen zouden een onderdeel worden van een gezamenlijke troepenmacht van NAVO landen in een poging de terugtocht te beveiligen. De dreiging bestaat namelijk dat al tijdens de terugtocht van UNPROFOR uit Kroatië één van de strijdende partijen (Kroatië en de Krajina Serviërs) grondgebied probeert te veroveren. Een andere dreiging is een directe aanval op de licht bewapende VN-soldaten. Volgens planologen van de NAVO zijn voor een dergelijke beveiligingsactie naar schatting twintig tot veertig duizend manschappen nodig. De Amerikaanse bijdrage zou ongeveer de helft zijn. Deze troepen zouden dan tevens de terugtocht uit Bosnië kunnen garanderen. Algemeen wordt namelijk aangenomen dat een terugtocht uit Kroatië onvermijdelijk gevolgd wordt door een terugtocht van de VN-vredesmacht uit Bosnië. Het precies benodigd aantal soldaten is nog onduidelijk, voornamelijk omdat een aantal landen, die deelnemen aan de

VN-vredsmacht, ook lid zijn van de NAVO. Deze landen zouden eenvoudig van hoed kunnen wisselen en hun eigen terugtocht beveiligen.

De spanning in het conflict tussen Kroatië en de Kroatische Serviërs neemt toe. Zoals algemeen bekend loopt eind maart het mandaat van de VN-vredesmacht in de Krajina af en wil president Tudjman het mandaat niet meer verlengen. Tudjman sprak op 27 februari krijgshaftige taal; hij zei dat de Kroaten na het vertrek van de VN-vredesmacht alle middelen zullen aanwenden om de door de Kroatische Serviërs bezette Krajina te veroveren als vreedzame middelen falen.

Daarentegen sprak hij bij een andere gelegenheid (zie hieronder) veel mildere taal. Hij beweerde dat het conflict op vreedzame wijze opgelost zou worden. Het was juist minister van Defensie Gojko Susak die dreigende taal sprak. Volgens Susak is het Kroatische leger in staat om het leger van de Republiek Servische Krajina te verslaan, voordat het Joegoslavische leger (VJ) in staat kan zijn om te reageren namens de RSK. Susak ontkende dat Kroatië in het geheim manschappen recruteert en hen op een oorlog voorbereidt, maar zei wel dat het Kroatische leger in staat is om in het geval van onverwachte gebeurtenissen binnen 24 uur 500.000 mensen extra te mobiliseren.

Susak zei tevens dat het vertrek van UNPROFOR uit Kroatië niet een vertrek van UNPROFOR uit Bosnië hoeft in te houden. Kroatië zal de VN-operaties blijven steunen met logistieke middelen.

Tudjman lijkt een klein maar niet onbelangrijk succes te hebben geboekt in zijn streven naar het doorbreken van het internationale isolement. Een adviesgroep onder leiding van de Nederlandse Europarlementariër van Velzen (CDA) gaat de Europese christen-democraten adviseren om de partij van Tudjman (HDZ) in hun midden op te nemen. Bij terugkeer van zijn bezoek aan Kroatië zei van Velzen dat de HDZ van 'onze vriend Tudjman' zich heeft omgevormd tot een christen-democratische partij. Van Velzen zei verder dat de HDZ op dit moment de belangrijkste stabiliserende factor is in Kroatië. Ook CDA-kamerlid Hirsch Ballin nam het tijdens een bijeenkomst van de vaste Kamer-commissie voor Buitenlandse Zaken op voor Kroatië, tot verbijstering van de

overige kamerleden. CDA-kamerlid De Hoop Scheffer heeft zich gedistantieerd van het partijstandpunt en zegt dat het nog niet zeker is of het rapport van Van Velzen aanvaard zal worden.

Het NRC handelsblad van 22 februari meldt dat in het weekeinde van 18 en 19 februari een Duitser en zijn vriendin zijn vermoord in het Kroatische dorpje Senj aan de Adriatische kust. Een onderzoek heeft aangetoond dat de Duitser zich bezig hield met wapensmokkel. De Kroatische autoriteiten hebben de zaak in onderzoek en hebben drie verdachten aangehouden.

UNPA's/SERVISCHE KRAJINA

De VN-gezant voor voormalig Joegoslavië, Akashi, voert op 21 februari overleg met de 'president' van de RSK, Milan Martić, over de situatie in de Krajina. Het plan van de mini-contactgroep (Z-4) en de blokkade van de humanitaire hulptransporten in de Bihac zijn de belangrijkste agendapunten van het overleg. Akashi wil proberen de Krajina Serviërs er toe te bewegen het overleg met Kroatië te heropenen. Dit overleg werd opgeschort na het besluit van president Tudjman van Kroatië om het VN-mandaat na 31 maart niet meer te verlengen.

Akashi heeft in Knin (de hoofdstad van de Servische Krajina) gesproken met de leiders van de Kroatische Serviërs over de mogelijkheid van een nieuwe oorlog tegen de Kroaten na het vertrek van de VN-vredesmacht en over de obstructie van de VN-hulpkonvooien naar de moslim-enclave Bihac. Een dag tevoren (21 februari) hadden de Kroatische Serviërs weer een voedselkonvooi tegengehouden. De troepen van Abdić, hun bondgenoten, beschoten zelfs een konvooi bij Mala Kladusa. Akashi vindt dat de Kroatische Serviërs en Abdić' troepen "systematisch levensmiddelen gebruiken als oorlogswapen".

SLOVENIË

In World Air Power journal wordt vermeld dat de Sloveense Territoriale troepen militaire vliegtuigen en helikopters hebben besteld in de zomer van 1994. Bell ontving een order voor vijf 412 EP te gebruiken voor kust patrouilles en twee 206B-3 JetRangers voor

helikoptertrainingen. Slovenië is ook op zoek naar 20-30 gevechtsvliegtuigen. Slovenië zou in een vergevorderd onderhandelingsstadium zijn met Israël over de levering van tweedehands Kfir C2 vliegtuigen. Andere bronnen suggereren echter dat tweedehands USAF F-16 vliegtuigen de keus van Slovenië zou zijn. Geen van de hierboven gemelde vliegtuigen en helikopters kunnen afgeleverd worden zolang het wapenembargo geldt voor alle staten van het voormalige Joegoslavië.

SERVIË

De Servische president Milosevic heeft zich voorlopig afgezet van de plannen van de Contactgroep om Servië uit te spelen tegen de Servische groeperingen in Kroatië en Bosnië-Herzegovina. Servië zou in het plan de nu bestaande staten (Kroatië, Bosnië-Herzegovina, Macedonië) met de nu geldende grenzen moeten erkennen. In ruil daarvoor biedt de Contactgroep aan om zich in te zetten voor een verlichting van de sancties tegen Servië (en Montenegro). Een dergelijke verklaring van Servië zou echter gelijk staan met toegeven dat de Servische 'staten' in Bosnië en Kroatië geen soevereine staten zijn. Servische regeringsfunctionarissen hebben gezegd dat eerst de sancties opgeheven moeten worden voordat ze over de voorstellen van de Contactgroep na willen denken. Onderhandelaars van de Contactgroep hebben overigens Belgrado weer verlaten, zonder ontvangen te zijn door president Milosevic.

Behalve via dit initiatief wordt ook langs andere weg geprobeerd de druk op de Bosnische Serviërs op te voeren. Rusland is officiële betrekkingen aangegaan met Bosnië-Herzegovina.

Op 27 februari zijn opnieuw pogingen gedaan om te onderhandelen met president Milosevic. Hij heeft echter nu definitief het aanbod van de Contactgroep om de internationale sancties tegen Joegoslavië (Servië en Montenegro) op te heffen in ruil voor de erkenning van Bosnië en Kroatië, van de hand gewezen. Diplomaten van de Contactgroep hebben het aanbod op 26 en 27 februari met Milosevic besproken. Milosevic heeft gezegd dat hij vasthoudt aan het standpunt dat de sancties onvoorwaardelijk moeten worden opgeheven en dat een erkenning van Bosnië en Kroatië moet worden voorafgegaan door een regeling van de conflicten in beide landen.

Ondanks deze uitlatingen van Milosevic heeft de Contactgroep nog steeds goede hoop, aldus sprak de minister van Buitenlandse Zaken van GB, Douglas Hurd. Hij zei tevens dat binnen een paar dagen een nieuwe poging ondernomen zal worden om Milosevic op andere gedachten te brengen. De diplomaten, die de onderhandelingen daadwerkelijk uitvoeren, zijn veel pessimistischer. Zij denken dat ze niet kunnen verhinderen dat de oorlog oplaait en zich uitbreidt.

De Servische gevechtsvliegtuigen van het type Soko G4 Super Galeb worden behalve als gevechtsvliegtuig ook gebruikt voor secundaire doeleinden. Zo is onlangs bekend geworden dat het vliegtuig wordt ingezet met een sleepdoel voor lva trainingsdoeleinden. Het is vreemd dat een land, dat zeer moeilijk aan nieuwe vliegtuigen en vervangende onderdelen kan komen en weinig financiële middelen heeft, zijn goede gevechtsvliegtuigen op zo'n manier inzet.

VOJVODINA

NTR

KOSOVO

De Duitse president Roman Herzog heeft, als eerste president van dat land, op 28 februari een bezoek gebracht aan Albanië. Hij betuigde zijn steun aan de op autonomie gerichte aspiraties van de Albanen in Kosovo. Hij zei verder in een toespraak tot het Albanese parlement tegen een wijziging van grenzen te zijn. Dit betekent dat hij zich impliciet keert tegen de suggesties dat Kosovo (een deel van Servië) onafhankelijk moet worden of zich bij Albanië moet aansluiten. Hij onderstreepte echter wel dat het verlangen van de Albanen naar autonomie gehonoreerd moet worden en vindt de Servische onderdrukking van Kosovo niet te tolereren. Hij legde tevens een verband tussen de oplossing van het probleem in Kosovo en de herintegratie van klein-Joegoslavië in de internationale gemeenschap.

MONTENEGRO

NTR

MACEDONIË (FYROM)

Rusland is sinds de zomer van 1994 begonnen met de levering van een onbekend aantal Mi-17 'Hip-H' helikopters aan de luchtmacht van Macedonië gelegerd op het vliegveld van Skopje. De nationale markering op de helikopters is een zon op een rode achtergrond.

BOSNIË-HERCEGOVINA

BOSNIË-HERCEGOVINA POLITIEK

De leider van de Bosnische Serviërs, Radovan Karadzic, heeft op 20 februari bekend gemaakt dat de Bosnische en Kroatische Serviërs besloten hebben een gezamenlijke commandoraad op te richten. Dit houdt onder andere in dat beide partijen elkaar te hulp zullen komen wanneer één van beide wordt aangevallen. Een en ander is het resultaat van een geheime ontmoeting in Banja Luka tussen Karadzic en de leider van de Kroatische Serviërs, Milan Martić. Behalve deze twee mannen, die de raad zullen gaan leiden, zitten de premiers, de ministers van Buitenlandse Zaken en Defensie en de opperbevelhebbers van beide 'landen' in de raad.

In de moslim enclave Bihac strijden de Bosnische en Kroatische Serviërs ondanks het staakt-het-vuren zij aan zij tegen 5 BiH korps. In de rest van de gebieden is (officieel) nog geen sprake van samenwerking op militair gebied. Met de invoering van de commandoraad is het nu goed mogelijk dat de Bosnische Serviërs de SVK te hulp zullen schieten bij de verdediging van de Krajina, als de Kroaten na 31 maart deze gebieden met geweld terug willen nemen na 31 maart. Omgekeerd zullen onderdelen van de SVK in Bosnië de VRS ondersteunen wanneer ze aangevallen worden door de moslims (BiH).

De meldingen en onthullingen van de VN over toenemende schendingen van het vliegverbod boven Bosnië hebben geleid tot een sterke toename van het aantal obstructiegevallen tegen VN-personeel door het Bosnische regeringsleger. Volgens VN-woordvoerders lijkt het zelfs op een bewust georganiseerde campagne, wat begon als irriterende incidenten lijkt steeds meer op pesterij. Er wordt een verband gelegd tussen de pesterijen en de

meldingen van de VN over schendingen van het vliegverbod met name in de buurt van Tuzla (zie ook VN/EU/NAVO). Algemeen wordt aangenomen dat het bij die schendingen ging om illegale wapenleveranties aan het regeringsleger, hetgeen de boosheid van de Bosniërs kan verklaren.

Ook de Bosnische Serviërs schenden het vliegverbod al geruime tijd. Helikopters vliegen af en aan vanuit Servië en de Servische Krajina naar Bosnisch Servische gebieden in Bosnië. Behalve dat veel van deze illegale vluchten worden waargenomen door leden van de VN-vredesmacht, wordt er weinig met de meldingen gedaan.

De Bosnische Serviërs hebben een nieuwe campagne van ethnische zuiveringen opgestart in het gebied rond Banja Luka. Het gebied is al sinds het begin van de oorlog het toneel van zuiveringen. De afgelopen maand hebben deze vooral plaatsgevonden in de stad Gradiska. De huizen van moslims zijn systematisch leeggeroofd, de bewoners geterroriseerd, geslagen en verdreven door mannen in uniform, aldus woordvoerder Kris Janowski van de VN-vluchtelingenorganisatie UNHCR. Volgens hem zijn zeker 250 mensen verdreven naar het gebied rond Turbe dat deel uitmaakt van de Bosnisch-Kroatische federatie. Janowski meent dat de gebeurtenissen de afronding zijn van de ethnische zuiveringen in Bosanska Krajina (Noord Bosnië-Herzegowina).

President Izetbegovic heeft zijn volk opgeroepen te strijden voor hun "beloofde land". Hij deed dat in een speech ter ere van de eerste viering van Independence Day. "Bosnië is ons beloofde land en ik roep u op ervoor te vechten. Wij zijn geen gelukkige generatie, maar wel een trotse". Om zijn beslissing van drie jaar geleden - te breken met het voormalige Joegoslavië - kracht bij te zetten zei Izetbegovic "Wij beantwoorden het concept van één-natie, één-religie, één-partijstelsel met het concept van vrijheid en democratie. Ons doel is een Bosnië van vrije mensen".

De jurist Robert Owen is door de Amerikaanse regering benoemd tot arbiter in de Bosnische federatie. Hij moet de conflicten tussen de Bosnische moslims en de Bosnische Kroaten uit de weg helpen. Het gaat hierbij om conflicten die de ontwikkeling van de federatie belemmeren.

De benoeming van Owen is het resultaat van afspraken, vorige maand in München gemaakt, tussen Bosnische moslims en Kroaten.

Zij spraken af hun conflicten voor te leggen aan een door de Amerikanen te benoemen arbiter, wiens beslissingen voor beide partijen bindend zouden zijn.

Nadat een jaar geleden onder druk van de Amerikaanse regering de Bosnische federatie tot stand kwam, hebben de twee Bosnische partijen weliswaar in de regelgevende sfeer vorderingen gemaakt, in de praktijk is slechts weinig voortgang geboekt. Dit is voornamelijk te danken aan wederzijds wantrouwen.

Kort voordat de reproductie van deze Info-Scoop begon (7 maart) werd op de radio bekend gemaakt dat Kroatië en de Bosnische regering (moslims) een militair verbond zijn aangegaan. Nadere details ontbreken op dit moment nog.

BIHAC-POCKET

Er is enige verlichting gekomen in de nijpende voedselsituatie in Bihac. Met drie dagen oponthoud is een hulpkonvooi van de VN met 99 ton voedsel gearriveerd in Cazin (in het deel van Bihac dat in handen is van het regeringsleger). In de enclave zitten ongeveer 200.000 mensen al wekenlang zonder voedsel en hulpgoederen. Het probleem waar de voedsel- en hulpkonvooiën mee te maken hebben, is het feit dat ze controleposten van de afvallige militieleider Abdic moeten passeren. Recent is bekend geworden dat Abdic nieuwe en ingewikkelde regels aan de konvooiën oplegt.

De situatie in Bihac is op de laatste dag van februari weer verslechterd. Een VN-konvooi met hulpgoederen voor de bevolking en de militairen in de enclave is in de enclave zwaar beschoten. Het konvooi was terecht gekomen in een artilleriegevecht tussen 5 BiH korps aan de ene kant en Serviërs en aanhangers van Abdic aan de andere kant. De chauffeurs zijn hun vrachtwagens ontvlucht en in veiligheid gebracht met de begeleidende pantserwagens. De vrachtwagens, gevuld met hulpgoederen, zijn op de weg achtergebleven. Het is nog onduidelijk wat met de vrachtwagens en de inhoud gebeurd is, maar het ligt voor de hand dat één van de strijdende partijen alles heeft ingepikt.

NOORD-BOSNIË-HERCEGOVINA

Met name uit de omgeving van het vliegveld van Tuzla komen geregeld meldingen over schendingen van het vliegverbod. Dit is uitgebreid beschreven in Bosnië-Herzegowina politiek en VN/EU/NAVO.

Verder blijft in de gehele Sapna-duim een strenge controle door de moslims op de bewegingsvrijheid van Dutchbat en Nordbat bestaan. Patrouilles moeten een week van te voren aangemeld worden en worden regelmatig geweigerd. Alleen bevoorrading van observatieposten is toegestaan.

De reorganisatie van het Bosnische regeringsleger gaat intussen gewoon door. Het vermoeden bestaat dat de beperking van de bewegingsvrijheid gerelateerd is aan de troepenopbouw en reorganisatie van het leger in dit gebied.

OOST-BOSNIË-HERCEGOVINA

GORAZDE: NTR

ZEPA:

De BSA eist nog steeds dat de enclave tot demilitarized zone wordt verklaard. Zoniet dan dreigt de BSA de enclave te beschieten en kan niet instaan voor de veiligheid van de in de enclave aanwezige VN-militairen van Ukrbat.

SREBRENICA:

Er is nog geen verandering gekomen in de situatie in de enclave. Dutchbat heeft nog steeds geen bewegingsvrijheid in het gebied rond OP-B. Het is daarom nog steeds onduidelijk wat er precies aan de hand is aan de westelijke confrontatielijn. Beide partijen zouden hun posities versterken. In elk geval blijft de situatie gespannen. Verder zullen de recente mijnongevallen met Nederlandse militairen hun uitwerking hebben gehad op de rest van de manschappen.

CENTRAAL-BOSNIË-HERCEGOVINA

Net als in de rest van Bosnië is ook in centraal-Bosnië de spanning verder opgelopen. Bosnisch Servische strijders hebben 350 Servische inwoners geëvacueerd uit drie dorpjes ten noordwesten van Travnik. De meeste evacués waren vrouwen, kinderen en ouderen. Het lijkt erop alsof de Bosnische Serviërs rekening houden met een offensief van de moslims in de

nabije toekomst. De kranten in de omgeving van Sarajevo hebben op 28 februari ruime aandacht besteed aan de krijgshaftige opmerkingen van de bevelhebber van het Bosnische regeringsleger, generaal Rasim Delic. Hij verklaarde dat het leger klaar is om tot een overwinning te strijden.

SARAJEVO:

De spanning in Sarajevo is toegenomen na het incident in het weekeind van 18/19 februari waarbij Bosnische regerings soldaten twee Serviërs hebben dood geschoten. De Bosnische Serviërs hebben duidelijk gemaakt dat ze een heropleving van de strijd rond Sarajevo verwachten en zich daarop voorbereiden. Er worden troepenversterkingen en zware wapens aangevoerd. Verder is een veldhospitaal verplaatst naar de rand van de DMZ. Daarnaast hebben de Bosnische Serviërs bezwaar aangetekend tegen versterkingen van het regeringsleger; een nieuwe loopgraaf langs de frontlijn. De Serviërs hebben bedreigd daar aan te vallen als hij niet wordt dichtgegooid.

Op 27 februari zijn 5 mensen neergeschoten door sluipschutters. Het is onduidelijk wie de daders zijn van deze schietincidenten. Een Franse eenheid die speciaal is opgeleid voor de uitschakeling van sluipschutters onderzoekt de zaak. Verder openden Bosnische Serviërs het vuur op het vliegveld van Sarajevo. Als gevolg hiervan moest de luchtbrug tijdelijk worden onderbroken en het bezoek van de Turkse president Demirel afgezegd worden.

Een Duits bemand vliegtuig, dat opsteeg van het vliegveld van Sarajevo, is maandag 27 februari aangestruald door een radar van een raketlanceerinrichting. Volgens een zegsman van de VN, Herve Gourmelon, rapporteerde de bemanning van het vliegtuig dat ze gelocked waren door een radar van een grondlucht doelbatterij ten westen van Sarajevo kort na het opstijgen. De 'lock-on' werd bevestigd door de apparatuur, die speciaal daarvoor aan boord is. Een dergelijke 'lock-on' wordt in militaire termen beschouwd als een bedreiging. Het is nog onduidelijk wie verantwoordelijk was voor de actie.

VERENIGDE NATIES/EUROPESE UNIE

VERENIGDE NATIES/ EUROPESE UNIE/ NAVO

Op 22 februari maakt de 'International Herald Tribune' melding van onenigheid en meningsverschillen tussen de VN en de NAVO met betrekking tot vluchten van vliegtuigen en helikopters boven Bosnisch grondgebied. De VN heeft een aantal schendingen van de door de NAVO afgekondigde no-fly zone gerapporteerd. Het gaat om vliegtuigen die landen op en vliegen over een moslim vliegveld in het noordoosten van Bosnië, namelijk Tuzla Airfield.

Alle strijdende partijen hebben zich in het verleden regelmatig schuldig gemaakt aan het schenden van de no-fly zone. De laatste paar weken is het aantal helikopter vluchten dramatisch gestegen en ook het aantal vluchten van vliegtuigen wordt steeds groter. Al deze activiteit wordt toegeschreven aan de voorbereidingen van de strijdende partijen op een voorjaarsoffensief. In alle analyses, zo ook deze van de Herald Tribune, wordt verwacht dat een nieuw offensief eenvoudig kan escaleren tot een veel grotere oorlog over een groot deel van de Balkan.

Het no-fly ultimatum is afgekondigd door de NAVO op verzoek van de VN, enige maanden nadat de Bosnische oorlog begon in 1992. Het ultimatum houdt in dat boven Bosnisch grondgebied niet gevlogen mag worden, behalve wanneer het gaat om door de VN goedgekeurde vluchten. Het doel van het ultimatum was om de gevechten in het conflict te beperken, maar al vanaf de afkondiging van het ultimatum hebben met name de Serviërs zich schuldig gemaakt aan schendingen. Een official van de VN heeft gezegd dat op dit moment iedereen gebruik maakt van vliegtuigen en helikopters, omdat ze weten dat er vanuit de lucht geen gevaar is. De NAVO dwingt tot op heden het no-fly zone ultimatum op geen enkele wijze af. Hieronder volgen een aantal meldingen van hierboven genoemde schendingen:

Begin februari hebben VN-officials Servische vliegtuigen geïdentificeerd, die vlogen van Udbina in de Servische Krajina naar het Bosnische luchtruim. Tevens werd gemeld dat Servische lichte aanvalsvliegtuigen (Light Attack aircraft) en helikopters het Bosnisch-Servische

vliegveld Banja Luka gebruikten.

In vier dagen tijd telden VN-soldaten 62 helikopters die vertrokken vanuit Servië naar Bosnisch-Servisch grondgebied.

Behalve deze (en nog vele andere schendingen) komen er ook steeds meer meldingen van vliegtuigen die naar moslim grondgebied gaan. Generaal de Lapresle heeft in een rapport aan het hoofdkantoor van de VN in New York gemeld dat op 10 en 12 februari 'vliegincidenten' hebben plaatsgevonden die geoormerkt kunnen worden als clandestiene herbevoorrading. De lading van de vliegtuigen bestond vermoedelijk uit hoogwaardige technologie als nieuwe generatie geleide anti-tank wapens en grond-lucht raketten.

Op 10 februari heeft een Noorse VN-piloot een transportachtig vliegtuig (C-130 Hercules of gelijke grootte) in de buurt van het vliegveld van Tuzla (in de handen van de moslims) waargenomen. Het transportvliegtuig werd begeleid door gevechtsvliegtuigen. Ook andere VN-soldaten hebben melding gemaakt van de aanwezigheid van een vliegtuig in het gebied. Toen VN-soldaten het vliegveld wilden inspecteren werden ze omsingeld door soldaten van het Bosnische regeringsleger en een aantal uur vastgehouden. Toen NAVO vliegtuigen drie uur later over het gebied en het vliegveld vlogen was er niets meer te zien.

Op 12 februari hebben Noorse VN-soldaten een groot propellor vliegtuig gezien in het gebied. Later op de avond heeft een Britse inlichtingenofficier met een nachtkijker ook een propellor vliegtuig waargenomen. In dit geval zijn geen VN-soldaten naar het vliegveld gestuurd. Wel is er vier uur later een vlucht van de NAVO over het gebied geweest, maar er werd niets meer waargenomen. De nationaliteit van de transportvliegtuigen kon niet vastgesteld worden, maar ooggetuigen zeiden dat het om een C-130 Hercules ging of een soortgelijk type. Op het moment van de vlucht waren alleen Amerikaanse vliegtuigen in en bij het Bosnische luchtruim aanwezig. Andere bronnen meldden dat vanuit een Hercules bij Tuzla goederen aan parachutes zouden zijn afgeworpen.

Na deze meldingen is admiraal Leighton Smith (NAVO commandant Zuid-Europa) naar Zagreb gereisd om te praten met generaal de Lapresle, aldus VN-officials. De NVO heeft een en ander onderzocht en op 17 februari heeft het kantoor van admiraal Smith 'verzocht' aan Akashi om een verklaring uit te geven waarin de twee incidenten ontkend worden. In de

mededeling, die is opgesteld door VN-officials, wordt geschreven dat generaal de Lapresle, in tegenstelling tot zijn rapport aan het VN-hoofdkantoor, het eens is met admiraal Smith en dat "no unauthorized air activity occurred at the Tuzla airfield on those two nights". De vliegtuigen zouden waarschijnlijk NAVO vliegtuigen of Servische lijnvluchten zijn geweest. Deze verklaring is op zijn minst twijfelachtig te noemen. NAVO vluchten zijn altijd bekend bij de NAVO en de VN, terwijl er geen Servische lijndiensten over Bosnisch grondgebied vliegen (aangezien Tuzla 80 kilometer van de Servische grens ligt kan er ook geen sprake zijn van een vergissing).

De Volkskrant van 28 februari meldt over het bovenstaande nog een aantal nieuwe feiten. Behalve de vluchten van 10 en 12 februari zouden er ook op 17 en 23 februari vluchten boven Tuzla zijn geweest rond hetzelfde tijdstip (kort na het invallen van de nacht) en begeleid door gevechtsvliegtuigen. De wijze waarop de vluchten zijn uitgevoerd heeft een stroom van geruchten veroorzaakt. De techniek van droppings van lage hoogte zou alleen door Amerikanen, Britten en Fransen kunnen worden gebruikt. Het wordt echter door diplomaten in Washington ten stelligste ontkend dat de VS in het geheim het wapenembargo ontduikt. Dit zou een schandaal zijn waarbij de Iran-contrazaak verbleekt. Volgens het Algemeen Dagblad van 1 maart heeft Washington het afwerpen van wapens door onbekende vliegtuigen wel bevestigd.

Het is opmerkelijk dat de vliegende radarstations van de NAVO, de AWACS vliegtuigen, niets hebben waargenomen. Het is niet te verwachten dat waarnemingen van de AWACS zouden zijn genegeerd of weggemoffeld. Waarschijnlijker is dat de 'geheimzinnige' vliegtuigen op de hoogte zijn van de tijden waarop ze ongestoord hun werk kunnen doen. Het is namelijk een feit dat de AWACS toestellen niet 24 uur per dag Bosnië in de gaten kunnen houden. VN-militairen denken daarom ook aan de mogelijkheid dat informatie over het vluchtpatroon van de AWACS is doorgegeven aan één van de moslimlanden (Turkije en Pakistan worden genoemd) die zich het lot van Bosnië aantrekken. Volgens het gezaghebbende Kroatische tijdschrift Globus is het 'meer dan waarschijnlijk' dat de Verenigde Staten of Turkije militaire steun geven aan de moslims. Militaire analisten hebben verder gezegd dat

zelfs een kleine leverantie van wapens als anti-tankraketten en Stinger-luchtafweerraketten de machtsverhoudingen op het slagveld ingrijpend zou veranderen.

Naar aanleiding van het bovenstaande heeft de NAVO een onderzoek ingesteld (NRC Handelsblad, 2 maart). Dit onderzoek heeft geen bewijzen kunnen leveren dat niet-geïdentificeerde vliegtuigen onlangs het Bosnische regeringsleger van wapens hebben voorzien, zo is op 1 maart in Brussel gemeld. Verder werd door Brussel geconcludeerd dat het onderzoek heeft uitgewezen dat er geen discrepantie bestaat tussen de NAVO en de VN.

De Russische minister van Buitenlandse Zaken Kozyrev heeft kritiek geuit op de veiligheidsraad en de Contactgroep. Hij sprak zijn onvrede uit tijdens een bezoek van de minister van Defensie van Klein-Joegoslavië, Pavle Bulatovic, aan Rusland. Kozyrev vindt dat de steun van Milosevic aan het vredesplan van de Contactgroep voldoende is voor het opheffen van de sancties tegen klein-Joegoslavië en vindt tevens dat de Veiligheidsraad en de Contactgroep bij Belgrado in het krijt staan. De overige leden van de Contactgroep zijn van mening dat de sancties pas opgeheven kunnen worden als Milosevic de republieken Kroatië en Bosnië erkent. Zoals al beschreven is, is hij daar nu nog niet toe bereid.

De internationale Contactgroep heeft de balans opgemaakt van de gesprekken (zoals in deze en vorige Info Scopen besproken) met de diverse strijdende partijen in het voormalige Joegoslavië. De diplomaten hebben de afgelopen weken druk heen en weer gereisd, naar het lijkt zonder succes om het oplaaien van de oorlog te voorkomen. Zowel de Kroatische president Tudjman als de Servische president Milosevic hebben echter benadrukt dat alleen op een vreedzame manier het conflict opgelost kan worden en laten mogelijkheden open om tot overeenstemming te komen.

Zoals bekend blijft Tudjman bij zijn voornemen om het mandaat na 31 maart niet te verlengen. Eind februari echter lekte via het Kroatische weekblad Globus het plan uit voor de formatie van een nieuwe vredesmacht, die zou moeten bestaan uit soldaten van de landen van de Contactgroep. Dit zou betekenen dat een deel van de VN-macht zou kunnen blijven. Kroatië wil dat de troepenmacht gestationeerd wordt

aan de internationale grenzen en niet op de demarcatielijn tussen het Kroatische en het Servische leger.

De Kroatische Serviërs hebben echter al verklaard grenscontroles niet te kunnen tolereren. Zij onderhouden nauwe banden met de hun volksgenoten in Bosnië; recent hebben zij een gezamenlijk defensiepact gesloten.

Ook Milosevic heeft nog steeds een starre houding. Hij blijft bij zijn standpunt dat eerst de sancties tegen Klein-Joegoslavië opgeheven moeten worden voordat Servië de staten Bosnië en Kroatië officieel erkent. Westerse diplomaten geloven dat de Milosevic probeert om op deze manier meer toezeggingen te krijgen van de Contactgroep. Overigens heeft de bevolking leren leven met de handelsboycot tegen Servië. De economische chaos in het land is het afgelopen jaar goeddeels onder controle gebracht en de hyperinflatie is verdwenen. Door de massale smokkel kan de industrie op een klein pitje blijven draaien. De Serviërs zijn nu vooral gebaat bij het vrijkomen van de buitenlandse tegoeden, iets waar Milosevic bij de onderhandelingen zou hebben aangedrongen. Het Servische weekblad Telegraf heeft onderzocht hoe de bevolking denkt over de diplomatieke erkenning van Bosnië en Kroatië: slechts een kwart van de ondervraagden zou de straat op gaan om te protesteren.

Verder heeft Milosevic het voorstel van een topconferentie met de presidenten van alle landen van het voormalige Joegoslavië nog niet verworpen. Hij wil alleen deelnemen als Servië en Montenegro erkend worden als de enige erfgenaam van het oude Joegoslavië.

De Contactgroep is ernstig verdeeld over de volgende zet. Rusland staat vierkant achter de Servische eisen, terwijl voor Amerika versoepeling van de sancties in ruil voor erkenning al bijna te ver gaat. De Europese landen moeten nu een gezamenlijk standpunt zien te formuleren. Dit zal dan wel snel moeten gebeuren want de strijdende partijen blijven hun posities versterken en alles wijst in de richting van het opnieuw oplaaien van de oorlog.

De Turkse president Demirel zou volgens bronnen bij de VN op 27 februari een bezoek brengen aan de Bosnische hoofdstad Sarajevo. Dit ondanks het feit dat Turkse kwartiermakers zaterdag 25 februari onder vuur zijn genomen op het vliegveld. Vrijwel zeker was dit het werk van Bosnische Serviërs, die de Turken vijandig gezind zijn vanwege hun steun aan de moslims.

Nadat bleek dat de Bosnische Serviërs de veiligheid van de Turkse president niet konden garanderen, is de komst van Demirel afgezegd. Demirel zelf wilde het risico wel nemen, maar de VN gaf geen toestemming voor de vlucht, stelde geen vliegtuig beschikbaar en er waren ook geen piloten beschikbaar die Demirels eigen vliegtuig wilden besturen.

In plaats van een bezoek aan Sarajevo heeft Demirel toen Split bezocht, vanwaar hij doorvlog naar Zenica om een bezoek te brengen aan de Turkse soldaten van de VN-macht. Vandaaruit is Demirel doorgevlogen naar Zagreb voor een ontmoeting van één uur met president Tudjman. Ze hebben de situatie in Bosnië en de bezette delen van Kroatië besproken.

De Verenigde Staten werken aan de oprichting van een groep van maximaal twintig landen die structureel financiële en politieke hulp moet gaan verlenen aan de Bosnische federatie van moslims en Kroaten. De lidstaten van de Europese Unie buigen zich over een gezamenlijke en/of afzonderlijke deelname.

Het Deense ministerie van Buitenlandse Zaken heeft tussen 1991 en 1994 persoonlijke gegevens van vluchtelingen uit ex-Joegoslavië opgestuurd naar de jurist Igor Pantelic in Belgrado, zo meldt de Volkskrant van 27 februari. De jurist moest de documenten op authenticiteit controleren. De jurist was een persoonlijke vriend van Zeljko Raznjatovic, alias Arkan. Arkan stond aan het hoofd van de beruchte nationalistische eenheid 'De Tijgers' en wordt door mensenrechtenorganisaties beschouwd als oorlogsmisdadiger. Hij wordt tevens voor diverse andere misdrijven gezocht in verschillende Europese landen door Interpol.

De ambassade van Denemarken in Belgrado heeft vorig jaar de contacten met de jurist Pantelic verbroken, toen zijn vriendschap met Arkan bekend was geworden. Volgens de Deense autoriteiten heeft de jurist geen misbruik gemaakt van de verstrekte informatie.

De commandant van de VN-troepen in het voormalige Joegoslavië, de Franse generaal de Lapresle, heeft dinsdag 28 februari het commando overgedragen aan zijn opvolger generaal Bernard Janvier. Hij is tevens officier geweest bij het Vreemdelingenlegioen. Hij heeft achtereenvolgens dienst gedaan in Algerije, Madagascar, de Comoren, Libanon, Tsjaad,

Gabon en in de Golfoorlog. Tijdens de Golfoorlog was Janvier bevelhebber van een Franse divisie, die deelnam aan de strijd tegen Irak. In Libanon was hij in 1982 als commandant van het beroemdste Franse legerregiment, het tweede parachutistenregiment van het Vreemdelingenlegioen, belast met de evacuatie van vierduizend Palestijnen uit Beiroet. In Tsjaad werd hij in 1984 ingezet om een eind te maken aan de Libische agressie tegen president Habré.

In zijn afscheidsrede sprak de Lapresle de hoop uit dat de circa twaalf duizend Unprofortroepen in de Kroatische Krajina onder een andere naam en met een ander mandaat actief kunnen blijven. Hij noemde de mogelijke terugtrekking van de VN uit Kroatië 'een echt drama'.

World Air Power journal meldt dat de CIA plannen heeft om verkenningsvluchten uit te voeren over Bosnië vanuit een basis in Kroatië. De CIA heeft begin 1994 zijn basis in Albanië verlaten nadat slecht 12 van de 30 geplande vluchten met GNAT 750 vliegtuigen gelanceerd konden worden. De CIA hoopt vier nieuwe GNATs te kunnen kopen van Turkije, alhoewel ook de nieuwe Tier 1 RPV een alternatief is. Drie extra GNAT toestellen zijn al geleverd aan Turkije. [Commentaar: de berichtgeving van World Air Power journal heeft meestal een half jaar vertraging, vanwege het dan pas openbaar worden van geheime informatie. EINDE commentaar].

NEDERLANDSE VN-MILITAIRES

De Nederlandse VN-troepen in de enclave Srebrenica zijn begin maart door hun voorraad vers voedsel heen geraakt en hebben moeten beginnen aan hun noodvoorraad. Het is onduidelijk voor hoeveel dagen de voorraad noodrantsoenen toereikend is. Doordat de Bosnische Serviërs al enige tijd weigeren om konvoien met hulpgoederen door te laten, is een zorgwekkende situatie ontstaan. Behalve een gebrek aan voedsel is er ook een gebrek aan medicijnen en brandstof. Een konvoi wat in de loop van zondag 5 maart in de enclave is gearriveerd heeft nog maar weinig verlichting kunnen brengen.

Minister van Defensie, Joris Voorhoeve, heeft op 2 februari gezegd dat het voor hem geen uitgemaakte zaak is dat de Nederlandse VN-

militairen in de Bosnische enclave Srebrenica blijven na afloop van het mandaat op 1 juli. De minister zal op 17 maart praten met secretaris-generaal Boutros Ghali

over de verlenging van het mandaat. In principe kan de KL doorgaan met het leveren van troepen. In januari volgend jaar zal 11 Tkbat als 'Dutchbat 5' naar Srebrenica gaan.

Bij Defensie neemt de animo af om de zware taak in de enclave alleen op te blijven knappen. Andere Westerse landen zijn niet bereid om te helpen en bieden, net als Nederland overigens, alleen meer troepen en materieel aan in geval van een terugtrekking van de VN. Minister Voorhoeve heeft in een lezing voor het Koninklijk Instituut voor Internationale Betrekkingen in Brussel gepleit voor het inzetten van meer troepen uit gematigd islamitische landen als Pakistan, Egypte, Maleisië en Indonesië. De minister vindt dat het veiliger is om VN-troepen uit meer dan één land in de moslim-enclaves te stationeren, omdat dit de afschrikking vergroot. De VN is juist terughoudend met het ingaan op aanbiedingen van islamitische landen, aangezien deze meestal zeer wantrouwend behandeld worden door de Bosnische Serviërs. Hij verwacht verder dat de vijandelijkheden in het voorjaar weer op zullen laaien, mede ook omdat de Bosnische strijdkrachten (BiH) steeds sterker lijken te worden.

De plaatsvervangend commandant BH command, briggen Brinkman, is afgelost door de briggen Nicolai. Hij zal voornamelijk werken als naaste medewerker en plaatsvervanger van lgen Rupert Smith, C-BH command.

Brinkman, die binnenkort bevorderd zal worden tot de jongste generaal-majoor van de KL, neemt het bevel op zich van de luchtmobiele Multinationale Divisie van de NAVO. Aan die divisie nemen Duitsland, België, Groot-Brittannië en Nederland deel.

Brinkman heeft in het afgelopen halfjaar met alle hoofdrolspelers in het conflict gesproken, behalve met de Bosnische president Izetbegovic. Volgens Brinkman is de oorlog vooral een propaganda-oorlog. Hij heeft in het afgelopen halfjaar geen lijk op het slagveld gezien. Vooral de moslims zijn erg goed in het voeren van die propaganda-oorlog. Dit komt onder andere doordat de moslims de Westerse media achter zich hebben en veel regeringsleden in Amerika hebben gestudeerd. Vooral de Bosnische premier Silajdzic is een meester in het gebruik

van propaganda (zie ook de ingezonden brief in deze Info Scoop).

Hij zegt verder dat de belangrijke figuren elkaar erg goed kennen van voor de oorlog (uit het zakenleven of uit de voormalige JNA). Tijdens pauzes van de vele onderhandelingen hebben ze vaak de grootste lol met elkaar, maar zodra ze weer om de tafel zitten hebben ze allerlei historische verhandelingen, luisteren niet meer naar elkaar en maken elkaar uit voor alles wat lelijk is. Volgens Brinkman heeft UNPROFOR zijn werk perfect gedaan, er is enige stabiliteit in de regio en de mensen komen niet om van de honger. Hij schat verder de kans op het opnieuw uitbreken van de oorlog op 50 procent. Het Bosnische regeringsleger kan niet zonder krachtige hulp (militaire middelen) van buiten af. Het leger bestaat vrijwel alleen uit lichte infanterie. De Serviërs zijn zeer bekwaam in het gebruik van hun vele zeer zware wapens, alleen hebben ze niet genoeg manschappen om hun grond bezet te houden.

'Als de Bosnische Serviërs het plan van de Contactgroep niet tekenen, hef dan het wapenembargo op.'

Ingezonden brief aan de Washington Post
door Haris Silajdzic
(minister president van de Republiek Bosnië-Herzegovina)
Gepubliceerd in de Herald Tribune van 23/02/95

Vertaling: vdg Grootendorst

Sarajevo- De Contactgroep moet de Serviërs drie maanden de tijd geven om het vredesplan voor Bosnië te tekenen. Als ze niet tekenen moet het wapenembargo tegen de Bosnische regering opgeheven worden.

Gedurende drie jaar heeft onze regering deelgenomen aan iedere onderhandeling en ieder internationaal 'vredes' plan getekend. In juli 1994 hebben we het plan van de Contactgroep (Groot Britannië, Frankrijk, Duitsland, Rusland en de Verenigde Staten) geaccepteerd nadat de groep ons verzekerd had, dat als de Serviërs het plan (slikken of stikken) afwezen, (1) de internationale sancties tegen Servië verzaamd zouden worden, (2) de groep meer bescherming zou bieden aan de grote steden die als zogenaamde 'safe areas' betiteld zijn door de Verenigde Naties en (3) uiteindelijk het wapenembargo opgeheven zou worden.

Jammer genoeg heeft de groep niet alleen gefaald in het verzwaren van de sancties, zij heeft de sancties in werkelijkheid zelfs verlicht. In plaats van de bescherming van de veilige gebieden (safe areas) te vergroten, heeft de groep Bihac in de steek gelaten door geen enkele poging te ondernemen om de nu al drie maanden durende Servische grondaanval te stoppen. In plaats van het wapenembargo op te heffen hebben Groot Britannië en Frankrijk zich openlijk verzet tegen een dergelijke actie in de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties en het Amerikaanse Congres.

Keer op keer hebben we toegegeven aan internationale eisen om concessies te doen, terwijl de onderhandelaars en de Serviërs er niets mee doen. Als dit patroon zich doorzet zullen onze soevereiniteit, onafhankelijkheid en territoriale integriteit verdwijnen. En waarvoor? Net zoals bij andere verzoeningen in de geschiedenis zal de overgave van het Westen

aan de nationalistische agressie niet alleen de oorlog verlengen, maar zal er ook toe leiden dat Belgrado de inzet verhoogt. Eeuwen van geschiedenis en cultuur zullen worden uitgeroeid als onmetelijke stukken van Bosnië en Kroatië gezuiverd worden van alle niet-Serviërs. De grenzen van Groot-Servië zouden binnenkort kunnen reiken tot aan Slovenië en Griekenland.

We hebben toegekeken hoe de Westerse machten verschillende voorstellen hebben ingediend: eerst een tienvoudige, toen een drievoudige en nu een minder duidelijke maar even zware opdeling van ons land. We hebben gezien hoe Servische aanvallen op onze steden de NAVO, 's werelds meest succesvolle en machtige collectieve instelling voor veiligheid, enigszins hulpeloos gemaakt hebben.

We hebben gezien hoe de commandanten van de VN hun mandaten in ons land geherdefinieerd hebben in "bemiddeling tussen de strijdende partijen" en "vredesbewaking" in een land waar geen vrede is, in plaats van de bescherming van onze achtergebleven bevolking, de vereenvoudiging van humanitaire hulptransporten en de terugtrekking van alle legers anders dan ons eigen leger.

We hebben geluisterd toen Westerse leiders verschillende toezeggingen hebben gedaan, om daarna te zien hoe hun vastberadenheid wegvloede temidden van pogingen om een nietszeggende, passieve alliantie te handhaven.

Intussen is de oorlog bijna aan het eind van zijn derde winter. In tegenstelling tot beloften gaat Slobodan Milosevic door met het herbewapenen en herbevoorraden van zijn Bosnisch Servische gevolmachtigden.

Zeventig procent van ons land is bezet. Meer dan 200.000 burgers zijn gedood, inclusief 17.000 kinderen. Meer dan 400.000 mensen zijn gewond geraakt. Meer dan 2 miljoen zijn

verdreven van huis en haard. Dit alles terwijl onze bevolking voor de oorlog slechts 4,3 miljoen mensen bedroeg.

De Contactgroep heeft nu twee mogelijkheden. De eerste is doorgaan op de huidige koers, hetgeen inhoudt het verlengen en verbreden van de oorlog. In Bihac hebben Kroatisch Servische en Servische troepen zich geschaard achter de Bosnische Serviërs en zich gemengd in de gevechten. Dit is het duidelijkste voorbeeld van grensoverschrijdende agressie tegen Bosnië sinds de oorspronkelijke aanvallen van Servië in 1992. Deze koers zal leiden tot een definitieve breuk tussen Bosnië en Kroatië, tot een onopgelost Balkan-wijd conflict, tot een groeiende terreur tegen de niet-Servische bevolking in Servië en tot niet gecontroleerde Servische agressie - de grootste bron van instabiliteit en onrust in de hele regio.

Het alternatief is om de Bosnische Serviërs een echt ultimatum te stellen: accepteer het plan van de Contactgroep anders wordt het wapenembargo opgeheven. De deadline moet dan echter niet later gesteld worden dan 1 mei, want de Serviërs zullen nieuwe offensieven lanceren in het voorjaar.

Het plan, dat een interne administratieve reorganisatie van Bosnië inhoudt en dat is goedgekeurd door ons parlement, moet ook officieel overgenomen en onomkeerbaar gemaakt worden door de VN-Veiligheidsraad. Dit zal gematigde Bosnische Serviërs aanmoedigen om het te accepteren.

Bovendien moet Servië de huidige grenzen van Bosnië erkennen. Dit zou de oprechtheid van Belgrado aantonen met betrekking tot het accepteren van het vredesplan en zou een belangrijke stap vooruit zijn in het vredesproces. Om onze goede wil en bereidheid om te werken aan vrede te tonen, zullen wij zulke maatregelen ondersteunen. Maar na jaren van mislukte onderhandelingen en niet nagekomen toezeggingen moet de Contactgroep een daad stellen en het wapenembargo stoppen als de Serviërs wederom weigeren mee te werken.

Voorstanders van het wapenembargo claimen dat het opheffen ervan zal leiden tot een 'ver-Amerikanisering' van de oorlog. In werkelijkheid zal het opheffen van het embargo leiden tot een 'ver-Bosnisering' van de oorlog door ons in staat te stellen onszelf te verdedigen.

Gedurende de afgelopen drie jaar is de oorlog 'ge-Serviseerd'. Terwijl de agressors constante aanvoer hebben gehad van zware wapens en

uitrusting, zijn wij verstoken geweest van ons recht op zelfverdediging. Ons leger heeft ruim voldoende mankracht, die effectief zou zijn als we goede en voldoende wapens hebben in plaats van één wapen op iedere drie soldaten.

We vragen alleen om het recht om wapens te ontvangen, niet om grondtroepen. Zij die waarschuwen voor de gevaren van een 'ver-Amerikanisering' van het conflict door de introductie van Amerikaanse troepen, geven derhalve antwoord op een vraag die door niemand gesteld wordt.

Voorstanders van het embargo claimen tevens dat het opheffen ervan zal leiden tot het ineensstorten van de VN-missie in Bosnië. Een groot deel van de humanitaire organisaties heeft echter al beloofd om te blijven zelfs als de VN-troepen weggaan. Bovendien hebben veel landen beloofd om troepen te sturen om de vertrekkende Europese eenheden te vervangen. Tenslotte, als de Britten en de Fransen willen vertrekken, is dit natuurlijk een beslissing die zij, en niet wij, moeten maken, net zo goed als dat het ons recht is om te beslissen om onszelf te bewapenen en ons land te verdedigen.

Voorstanders van het embargo menen ook dat het opheffen van het embargo zal leiden tot preventieve aanvallen door de Serviërs. Maar wat houdt hen nu nog tegen? Zeker niet de geloofwaardige dreiging van NAVO luchtaanvallen. Het is slechts te danken aan ons leger en de wil van ons volk dat ons land niet volledig overlopen is.

Dit, tezamen met een diepgaande hoop en onze vastberaden toewijding voor een pluralistische en democratische samenleving in plaats van een fascistische, steunt ons in ons streven naar een rechtvaardige verdeling van het land en een te handhaven vrede.

We hopen de steun van de Contactgroep om de vrede een kans te geven te ontvangen, door het stellen van een echt ultimatum aan de Bosnische Serviërs. Wanneer de Serviërs geen gehoor geven aan het ultimatum moet het wapenembargo opgeheven worden. Tot nu toe heeft het beleid van de groep geleden onder een fundamentele fout - het werkt niet. Het is tijd geworden voor actie en besluiten en niet meer voor nietsdoend gepraat en verschuivende tijdslimieten.

GEBEURTENISSEN IN ANGOLA

tot 1 maart 1995

-EEN SAMENVATTING-

101 MIDCie
sectie Afrika

VDG Elgersma

DE VOORGESCHIEDENIS

November 1994 tekenden vertegenwoordigers van de verzetsbeweging UNITA en de voormalige marxistische regering van Angola voor de tweede keer een overeenkomst om een einde te maken aan een oorlog die 30 jaar heeft geduurd.

Een eerste poging van de VN om de partijen tot verzoening te brengen resulteerde in 1990 in het zogenoemde akkoord van Bicesse. Het vredesproces dat hiermee in gang werd gezet mislukte in 1992 toen oppositieleider Jonas Savimbi zijn verlies bij de presidentiële verkiezingen weigerde te erkennen.

Met bemiddeling van de VN werd een tweede poging gewaagd om de partijen tot elkaar te brengen. Eind november kwam het tot een akkoord. Dit akkoord voorziet in een bestand, ontwapening en demobilisatie van de meeste troepen, het opbouwen van een nieuw geïntegreerd leger, een minutieuze verdeling van belangrijke overheidsposities, mijnopruijing en de transformatie van UNITA tot een politieke beweging. Als dit alles gebeurt is dan behoren nieuwe presidentsverkiezingen te worden georganiseerd.

Reeds nu echter is het bestand fragiel. In de honderd dagen die zijn verstreken sinds de ondertekening van het akkoord heeft men 200 schendingen van het bestand genoteerd. Tevens is er een felle propagandastrijd tussen de twee partijen. Beide partijen beschuldigen elkaar van schendingen van het bestand, het verstoppert van wapentuig en de heimelijke voorbereiding van een nieuw groot offensief.

RECENTE GEBEURTENISSEN

17 februari - In de provincies Huambo en Bie hebben militairen van zowel UNITA als de regering zich teruggetrokken ten opzichte van de confrontatie lijnen. De regeringsgezinde nationale radio van Angola meldt in het Noorden rondom de stad Uíge (provincie Uíge) aanvallen van de UNITA.

18 februari - 22 personen, zowel burgers als militairen, zijn omgekomen toen een wagen op een anti-tank mijn reed op het traject tussen Luane en Lumege Pint (in de oostelijke provincie Moxico). Nog eens 14 personen zijn ernstig gewond geraakt.

20 februari - In de enclave Cabinda heeft het regeringsleger enige winst behaald op de FLEC (Frente de Libertação do Enclave de Cabinda). De FLEC is een derde partij in het conflict in Angola. De organisatie zet zich in voor de bevrijding van de olierijke enclave Cabinda, even ten noorden van Angola. De streek Necuto dat grenst met Zaïre zou op de FLEC zijn veroverd. Sinds augustus 1992 was dit gebied in handen van de FLEC.

20 februari - De UNITA meldt dat regeringstroepen aanvallen uitvoeren bij de stad Uíge. Het overlegorgaan tussen regeringsleger en UNITA militairen, de Comissão Conjunta komt bij elkaar. De Nigeriaanse generaal Garuba, hoogste militair van de UNAVEM missie, stelt dat de UNITA zich nog steeds niet, zoals afgesproken, op 15 kilometer van de stad Uíge heeft teruggetrokken.

21 februari - De militaire leider van UNITA, generaal Arlindo Penda eist van de VN vertegenwoordiger Garuba dat hij 'objectief en onpartijdig is bij het naar buiten brengen van

incidenten' en dat hij zich verre houdt van 'goochelaarij met de feiten'.

23 februari - Een ad hoc commissie wordt opgezet die de diverse schendingen van het bestand moet gaan onderzoeken. Probleem vormt de controle over de gebieden waaruit de UNITA danwel de regeringstroepen zich hebben teruggetrokken. Er zijn tot nog toe te weinig UNMO's of blauwhelmen om dat werk uit te voeren.

PROPAGANDA-OORLOG

In de vorige infoscoop maakten we reeds melding van de zeer geringe animo voor het vredesaccord dat er te bespeuren valt onder de UNITA militairen. Ook de leider van het regeringsleger de generaal João de Matos heeft zich nu zeer negatief uitgelaten over het akkoord van november: 'in dit land kan alleen een definitieve militaire nederlaag van Savimbi de vrede garanderen.' In reactie op uitlatingen van de militaire leider van UNITA, generaal Arlindo Chenda Isaac Penda alias 'Ben Ben' tijdens het UNITA congres van februari, stelt João de Matos: 'Als Ben Ben werkelijk de positie van zijn mannen uitdrukt dan is een mislukking verzekerd en reeds nabij.'

Zowel UNITA als de regering gevormd door de MPLA partij blinken uit in het werpen van smetten op het blazoen van de tegenstander. De regering beschuldigt de UNITA ervan in de buurt van Uige enige tonnen aan oorlogsmateriaal te hebben ontvangen vanuit Zaïre. Het materiaal zou betaald zijn met de illegale export van koffie. Vermeend wordt dat UNITA zich voorbereidt op een nieuwe totale oorlog. Mocht deze strijd uitbreken dan zou Savimbi allereerst proberen de noordelijke diamantrijke provincies Lunda Norte en Lunda Sul te veroveren. De financiële middelen die daarbij vrijkomen zouden UNITA vervolgens in staat stellen met buitenlandse steun de steden Malanje en Huambo te heroveren.

25 februari - De geruchtenstroom wordt verder gevoed door generaal Agostino Sanjar van het regeringsleger hij stelt dat UNITA op grote schaal wapens begraaft om ze aan het oog van

de UNAVEM te onttrekken. Dit zou met name gebeuren in de provincies Kwanza Sul en Malanje. Hij gaat zelfs zo ver door te stellen dat de burgers die helpen bij het ingraven vervolgens gefusilleerd worden om getuigen te elimineren.

25 februari - Berichten over de geschillen binnen de top van de UNITA worden bevestigd door de desertie van Kolonel Isaac 'Navarro' Monteiro Zavarra, secretaris van generaal Altino Sapalalo Bock, naaste medewerker van Savimbi. In een gepantserd voertuig ontvluchtte hij met zijn gezin Bailundo, hij reed vervolgens naar het garnizoen van het regeringsleger in Huambo.

Als reden voor zijn desertie voerde hij aan dat Savimbi zich opnieuw op een oorlog aan het voorbereiden was. Volgens Isaac Navarro zouden israëlsche ingenieurs zich bezighouden met de reparatie van de airstrips van Bailundo en Andulo (provincie Bie). Ook beweert hij dat UNITA sinds een maand Zuid Afrikaanse huurlingen heeft gerecruiteerd. Dit zou betekenen dat aan beide zijde Zuidafrikanen actief zijn.

DE VN EN DE DONORLANDEN

18 februari - Het wordt bekend dat een Britse logistiek bataljon met infantry guard force eind maart zal vertrekken. Reeds eerder vertrekt een verkenningseenheid. De troepen zullen afkomstig zijn van met name de Royal Logistics Corps, Royal Engineers and Royal Electric and Mechanical Engineers. Een *main logistics base* zal worden opgezet in de havenplaats Lobito. Ook zullen er Britten vertrekken naar Huambo.

21 februari - De VN heeft in Luanda het recht gekregen om eigen radiuitzendingen te verzorgen over de ontwikkelingen rondom het vredesproces. In Angola, waar zo'n 58% van de bevolking analfabeet is, is de invloed van de radio zeer groot.

23-24 februari In Genève komt een aantal donorlanden van Angola bij elkaar. Zo'n 100 miljoen \$ werd toegezegd door de VS. Andere landen die reeds duidelijke toezeggingen

hebben gedaan zijn : Italië, Nederland, Denemarken, Duitsland, Noorwegen, Portugal, Spanje, Zweden, het Verenigd Koninkrijk en Zwitserland. Het totaal van reeds toegezegde bedragen is 171 miljoen dollar.

Begin februari heeft men becijferd dat Angola zo'n 400 miljoen \$ aan humanitaire hulp per jaar nodig heeft om serieus met de heropbouw van het land te beginnen. Dit is ongeveer net zoveel als de kosten van de *peacekeeping* operatie van de VN.

De Nederlandse militair heeft er een opdracht bijgekregen: "Peace Keeping". Op diverse plaatsen in de wereld is Nederlands defensiepersoneel actief in conflictgebieden. Deze militairen zijn weliswaar geen strijdende partij, maar kunnen wel betrokken raken bij het conflict. Onder die omstandigheden is het niet uitgesloten dat een uitgezonden militair (en niet alleen in het voormalige Joegslavië) in een gijzelingssituatie terecht komen.

Tijdens een vrijheidsberoving, een situatie vol (tegenstrijdige) emoties, telt niet de gevechtskracht van de eenheid in zijn geheel, maar juist de sociale vaardigheden van de individuele militair.

Daarom lijkt het gewenst om meer aandacht te besteden aan voorbereiding van die individuele militair op gijzelingssituaties. Sinds enige tijd voorziet de ondervraaggroep van 101 Militaire Inlichtingen Dienst Compagnie hierin door het geven van voorlichting, onder auspiciën van het OCDML. Zo worden op dit moment alle vliegers in opleiding bij het Vliegveiligheids- en Testcentrum (VOTC) van de Koninklijke Luchtmacht, alle UNMO-waarnemers, personeel van 41 LtBrig en het Korps Mariniers als voorbereiding op hun uitzending voorgelicht door middel van een lezing over gijzelingssituaties.

Op basis van een studie is in de eerste helft van '94 een inventarisatie gemaakt van verschillende soorten van gijzeling die militairen kunnen ondergaan. Allereerst bleek een goede afbakening van het begrip 'gijzeling' noodzakelijk.

Immers, vrijheidsberoving wordt door iedereen persoonlijk, of men nu als groep of als individu gegijzeld is, op geheel eigen wijze ervaren. Sommige gijzelingen lijken een ongewenst doch comfortabel oponthoud, andere gijzelingen gaan daarentegen gepaard met intimidaties, pesteringen, afpersing en dreigementen door de gijzelnemers.

Alhoewel in praktijk de betrokken militair zich zelf misschien niet bedreigd of gevangen genomen voelt, is zijn vrijheidsbeperking wel degelijk als gijzeling te betitelen. Het in de macht nemen van een persoon of groep personen voor een bepaalde tijd, als middel om een doel te bereiken, is gijzeling. Hierbij doet het niet ter zake, of ten opzichte van de gijzelaars verder geweld wordt gebruikt.

Voorts bestaan er diverse vormen van gijzeling. Gijzelingen kunnen verschillen naar de "soort" van gijzelaar. Is de gegijzelde alleen (bijv. ECMM'ers), is er een groep gegijzeld (bijv. konvooien van "Blauwhelmen"), of betreft het een vlieger die is neergeschoten op zijn missie. Gijzelingen verschillen eveneens naar soort van gijzelnemer. Betreft het een spontane activiteit van een groep dronken militieleden of gaat het om een actie, op bevel van hogerhand, van georganiseerde troepen? Hiermee hangt nauw samen dat het doel van de gijzeling kan verschillen. Het kan een pesterij betreffen van een militie tegen een groep VN'ers, het kan ook gaan om een van hogerhand gecoördineerde actie tegen een uitgekozen groep slachtoffers, teneinde een politiek doel te bereiken in welk werelddeel dan ook.

Op grond van de inventarisatie uit '94 zijn gedragsregels gedurende een gijzeling opgesteld, die bij de voorlichtingsbijeenkomst aan de orde komen.

Bij het bijstellen van de gedragsregels is informatie die door middel van de debriefings naar voren kwam, essentieel geweest. Na terugkeer uit het gebied van inzet wordt het gegijzelde personeel o.a. door de Maatschappelijk Dienst Defensie en door personeel van 101 Militaire Inlichtingendienst Compagnie gedebriefed. Uit deze ervaringen uit de eerste hand blijkt bijvoorbeeld hoe personen toch kunnen functioneren tijdens een gijzeling. Hoewel het gegijzelde personeel bij verschillende soorten gijzelingen betrokken was, bleken er veel overeenkomsten in de verhalen te

zitten. Hierdoor was het mogelijk de bestaande gedragsregels te verbeteren om het nog uit te zenden personeel op juiste wijze voor te lichten over gijzelingssituaties.

Met andere woorden, voor het up-to-date houden van de lezingen is het noodzakelijk dat de MID gelegenheid heeft te debriefen.

De waarde van een debriefing wordt door de betrokken militairen en instanties nog te weinig onderkend. Commandanten (h)erkennen op dit moment nog niet de noodzaak, tijd en gelegenheid voor het personeel beschikbaar te stellen voor debriefing. Het is dan ook belangrijk, dat er een attitudewijziging in de grondhouding van alle betrokkenen plaatsvindt, zodat de ervaringen van de 'veteraan' gebruikt kunnen worden voor de training van het nog uit te zenden personeel.

Slechts door koppeling van ervaringen van gegijzelde militairen enerzijds, met kennis van deskundigen (zowel militair als burger) anderzijds, is een gedegen voorlichting van nog uit te zenden personeel mogelijk. Door voortdurend teruggekeerd personeel te debriefen over de gang van zaken in crisisgebieden stelt 101 MIDCie de voorlichting bij en blijft deze actueel.

In voormalig Joegoslavië zijn luchtverdedigingssystemen gesignaleerd van het SAM (Surface to Air Missile) type. Na in het vorige nummer de SA-2 GUIDELINE te hebben 'behandeld' is in deze uitgave de SA-3 GOA aan de beurt. De SA-3 is de tegenhanger van de Amerikaanse HAWK. Het SA-3 systeem is bedoeld voor doelen op lage en middelbare hoogte en bestaat uit de raket GOA (mod 1), vier dubbele en/of vier viervoudige lanceerinrichtingen, de vuurleidingsradar LOW BLOW, de opsporingsradar FLAT FACE A samen met de SQUAT EYE. Het transport van alle onderdelen geschiedt d.m.v. vrachtwagens. Door de beperkte terreinbegaanbaarheid van deze vau's wordt de operationele inzet beperkt door de invloed van terrein- en weersomstandigheden. In de voormalige USSR waren dit de vau's ZIL-157 of ZIL-131. De GOA (mod 1) is een tweetraps raket met lengte van 6,00 m, een doorsnede van de eerste trap van 0,55 m en 0,38 m voor de tweede trap. Er bestaan twee typen, één met een grotere versnelling en een korter bereik (24 km) en één met een iets geringere versnelling, maar met een maximaal bereik van 27 km. De minimale hoogte waarop een doel kan worden uitgeschakeld is 100 m indien de raket wordt geleid door de radar en 50 m indien een TV-camera dit doet. De maximale hoogte is 18 km. Om doelen, die zeer laag komen aanvliegen, toch te kunnen opsporen wordt gebruik gemaakt van de SQUAT EYE radar. Dit is een variant van de FLAT FACE, maar wordt op een mast geplaatst met een hoogte van ± 30 m. De FLAT FACE is gemonteerd op een vau (zie foto). Deze beide radars staan buiten de opstelling van de raketten. De LOW BLOW radar staat ongeveer in het midden tussen de 4 stationaire viervoudige lanceerinrichtingen (zie tekening). De mobiele dubbele lanceerinrichtingen staan op twee-assige aanhangwagens, welke in de omgeving kunnen zijn opgesteld. In de oude Sovjet-doctrine kon de LOW BLOW radar van deze dubbele mobiele lanceerinrichtingen kan dienst doen als visuele lokeend of 'counter-

ARM'(anti radiation missile). Dit is een maatregel tegen raketten, die zich op de uitgestraalde energie van een radar richten om deze uit te schakelen. Ook kan de tweede LOW BLOW radar in een voor-verkende reserve opstelling staan op enkele kilometers afstand. Of deze tactiek ook van toepassing is in voormalig Joegoslavië is mij niet bekend.

De viervoudige lanceerinrichtingen worden meestal beschermd door een aarden wal tegen direct vuur. Het herladen van de viervoudige lanceerinrichtingen moet door 2 voertuigen geschieden, omdat per voertuig maar max. 2 raketten kunnen worden vervoerd. Dit neemt ongeveer 5 minuten in beslag. Om de trefferkans te vergroten, worden er 2 raketten per doel met 5 seconden tussentijd gelanceerd. De ontsteking geschiedt in de nabijheid van het doel door middel van de vuurleidingsradar. Indien de radarstuursignalen gestoord worden, kan de raket ook d.m.v. de TV-camera gestuurd worden. Storen in dit geval is een stuk moeilijker, maar één voorwaarde is dat het doel zichtbaar moet zijn.

COLOFON

INFO-SCOOP

Is een tweewekelijkse uitgave
van

101 MIDCie
Simon Stevinkazerne
MPC 13 D
Postbus 9012
6710 HC Ede

Telefoon:

ptr 08380 - 83056
mdtn 678 - 3056
fax 678 - 3057

Redactie:

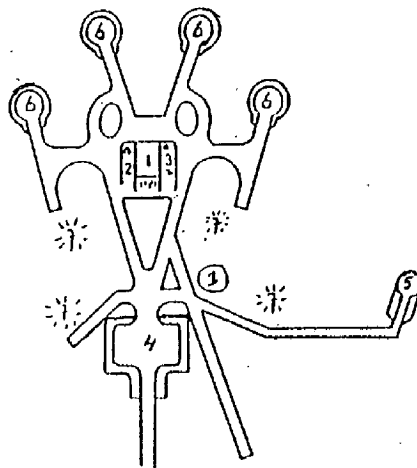
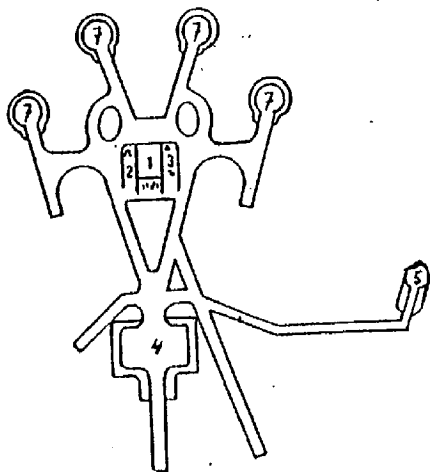
maj L. Hakvoort
lnt Mori
vdg Grootendorst

Vormgeving:

101 MIDCie

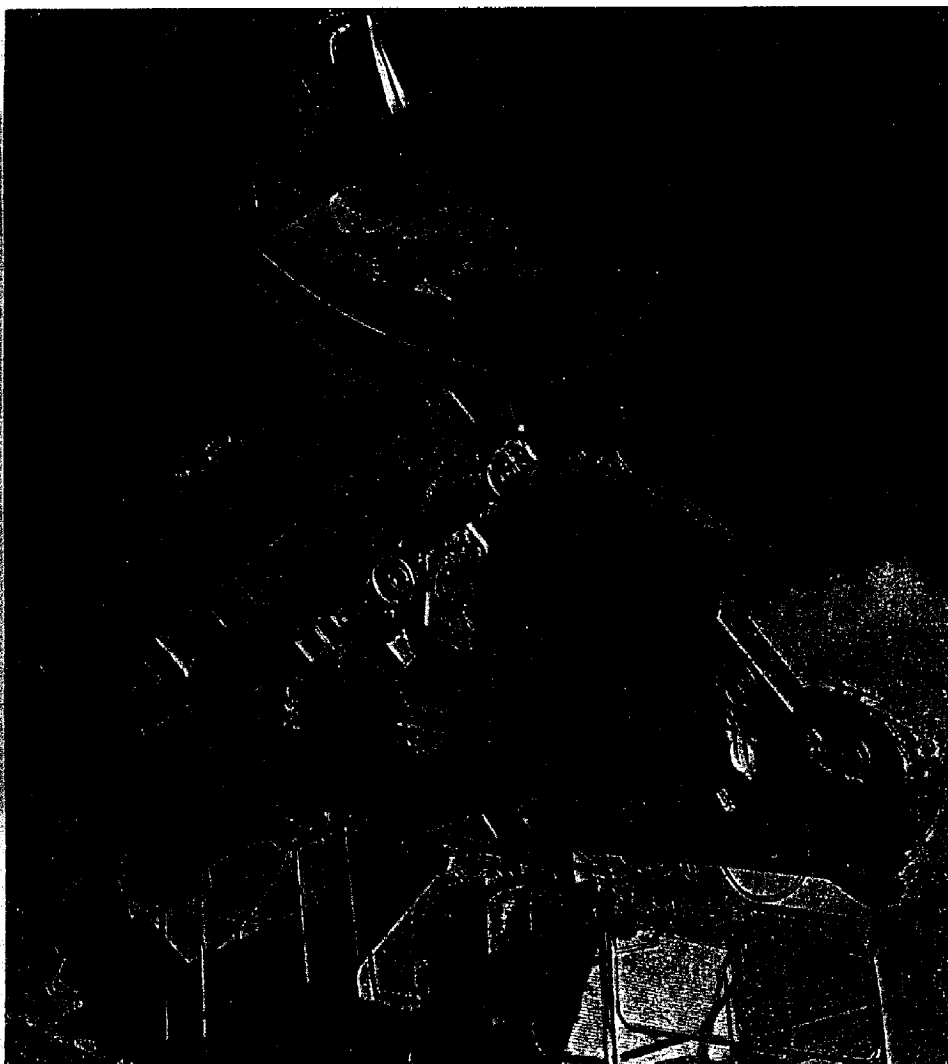
INFO-SCOOP wordt verzonden aan de secties 2 van bataljons en brigades alsmede al die onderdelen van de krijgsmacht welke functioneel belang hebben bij actuele informatie.

Zij die INFO-SCOOP nog niet ontvangen maar dit wel wensen kunnen hierover contact opnemen met 101 MIDCie op bovenstaand telefoonnummer onder opgaaf van redenen waarom zij INFO-SCOOP wensen te ontvangen.

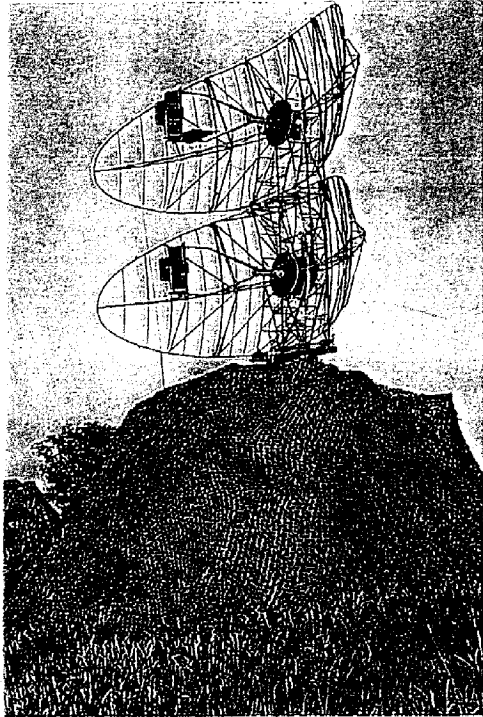

DUBBELE, MOBIELE OPSTELLING VIERVOUDIGE,
 OPSTELLING

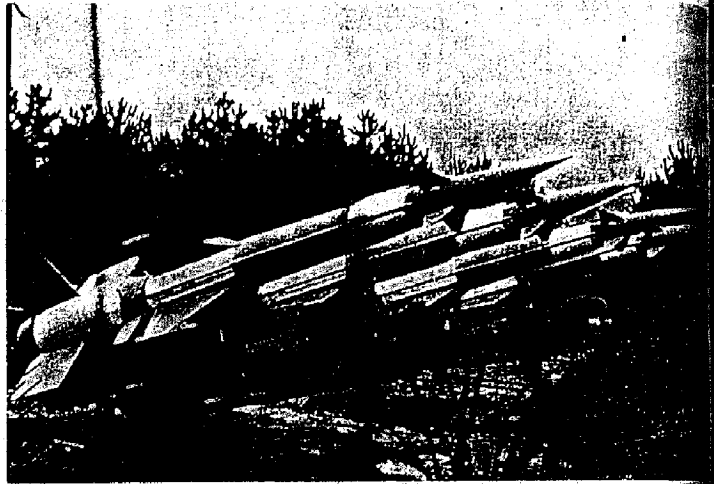
- 1 LOW BLOW VUURLEIDINGSRADAR
- 2 VOERTUIGEN MET ELECTRONICA
- 3 VOERTUIGEN MET COMMUNICATIE-APPARATUUR
- 4 RESERVE RAKET OPSLAG
- 5 OPSPORINGSRADAR FLAT FACE
- 6 VIERVOUDIGE LANCEERINRICHTING
- 7 DUBBELE, MOBIELE LANCEERINRICHTING

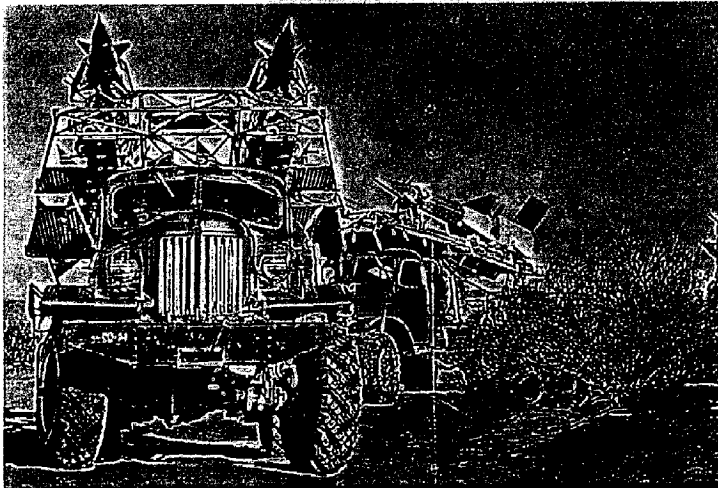
VUURLEI-
 DINGSRADAR
 LOW BLOW

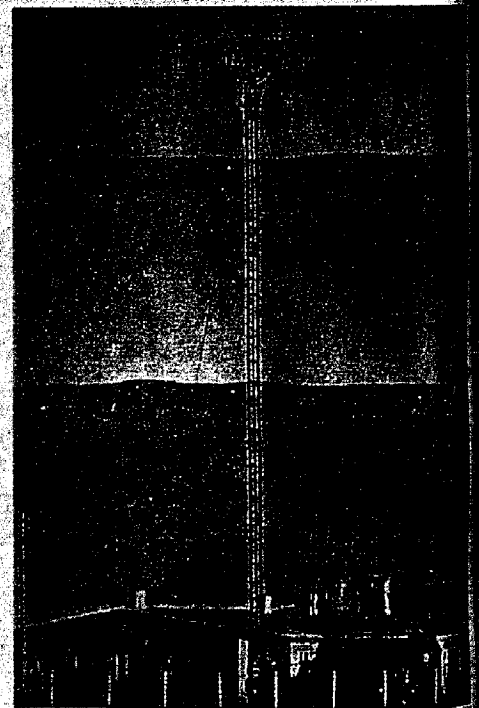
FLAT FACE A / C

VIERVOUDIGE, STATIONAIRE
LANCEERINRICHTING

HERBEVOORRADINGSVOERTUIG ZIL-157

SQUAT EYE